



Ajuntament
de Barcelona

L'economia de Barcelona

2016

Març de 2017

Gabinet Tècnic de Programació
Departament d'Estudis i Programació

B
BC
BN

L'economia de Barcelona. 2016

Creixement descompensat de l'economia mundial

Segons les estimacions de l'FMI, durant 2016 l'economia mundial va créixer a un ritme del 3,1%, una dècima menys que un any abans. Un retrocés pràcticament inapreciable i imputable al refredament que durant la primera meitat de l'any van registrar les àrees econòmiques més avançades, bàsicament Estats Units, zona euro i Japó. Alhora, l'heterogeni agregat que formen les economies emergents i en desenvolupament ha mantingut un ritme de creixement sostingut estimat en poc més del quatre per cent, compensant el retrocés de les economies més avançades. La primera conseqüència d'aquestes trajectòries divergents és que si bé es manté o s'incrementa lleument el diferencial de creixement entre el bloc de les economies avançades i el de les emergents, es continua avançant en la reducció del gap estructural que les separa en termes de desenvolupament econòmic. Una tendència que sembla que es mantindrà de cara al bienni 2017-2018 si es compleixen les expectatives que apunten majoritàriament a un reforçament de les taxes de creixement de l'economia mundial fins a l'entorn del 3,5%. Expectatives recolzades en una moderada recuperació de les cotizacions del petroli i primeres matèries que contribueixi a un repartiment més just i sostenible de la riquesa.

Hom estima que les economies avançades han assolit un creixement conjunt de l'1,6% —mig punt percentual menys que un any abans i 2,5 punts percentuals menys que les emergents i en desenvolupament. Aquestes, que han aconseguit mantenir el dinamisme de 2015, tenen com a objectiu més immediat recuperar el ritme expansiu de dos i tres anys enrere, lleument per sobre del 4,5%. Un objectiu que, a més de l'esmentada recuperació del preu de les primeres matèries, passa perquè es mantingui el dinamisme asiàtic i un gir sensible de la conjuntura econòmica de Rússia i Amèrica del Sud. Passa, en definitiva, per una progressiva recuperació del comerç mundial, qüestionat darrerament per un cert revifament de polítiques nacional-proteccionistes a diferents zones del món. Està per veure fins a quin punt l'actual cicle expansiu de l'economia està immunitzat en front de les incerteses i riscos polítics. I això serveix tant per l'economia mundial com per l'europea.

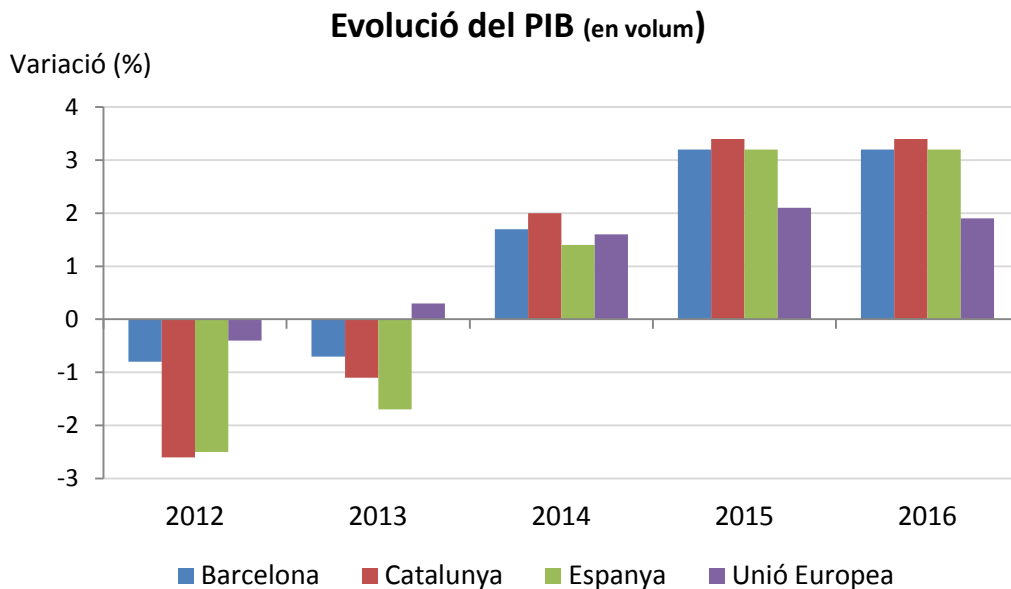
Pel que fa a les principals economies europees, l'evolució macroeconòmica de 2016 ha estat molt similar a la d'un any abans. D'una banda, la situació d'estancament o lleu recessió en la que no gaire es movien encara França i Itàlia es dona per superada...amb el permís de la política. Alhora, les economies més dinàmiques com ara Regne Unit i Espanya, mostren senyals d'un cert alentiment dels ritmes de creixement mentre que Alemanya manté una trajectòria expansiva relativament moderada però més estable. Aquesta breu referència als resultats de les principals economies de la UE no pot obviar el triomf del Brexit, un exemple paradigmàtic de la incidència de la política en el cicle econòmic. Si en el molt curt termini no sembla pas que hagi tingut un especial impacte sobre l'economia britànica ni la de la UE, és innegable que introdueix un factor pertorbador en l'evolució de l'activitat econòmica europea dels propers anys.

Què s'ha d'esperar de 2017 per a l'economia mundial? Hi ha un notable consens al voltant de previsions més aviat optimistes en comparació al passat recent. Hom confia que la inèrcia lleument expansiva que han mostrat les economies occidentals –amb Estats Units al capdavant- a final de 2016, reforci l'esperada recuperació de les emergents, especialment de les més dependents de l'exportació de primeres matèries. La possibilitat de què el repunt inflacionista de començament d'any obligui a la política monetària a un retorn accelerat a posicions més ortodoxes, és un dels riscos que poden acabar rebaixant les optimistes previsions inicials.

El creixement de l'economia espanyola dobla el de la zona euro

La Comptabilitat Nacional d'Espanya valora provisionalment el PIB de 2016 en 1,114 bilions d'euros, un 3,2% més que un any abans a preus constants. Si la referència es pren a final d'any, l'augment interanual després de tretze variacions trimestrals positives es situa en el tres per cent. Una diferència de dues dècimes percentuals que alerta de la lleu desacceleració de la trajectòria expansiva que l'economia espanyola ha mantingut al llarg del darrer trienni.

Una primera anàlisi posa de manifest que el notable creixement de 2016 s'ha recolzat en l'expansió de la demanda interna. Igual que un any abans però amb menys intensitat perquè l'aportació d'aquest component al creixement del PIB espanyol ha dibuixat una trajectòria clarament descendent al llarg de l'any. Una pèrdua de suport afortunadament compensada per un protagonisme creixent de la demanda externa, gràcies bàsicament a la contenció de les importacions.

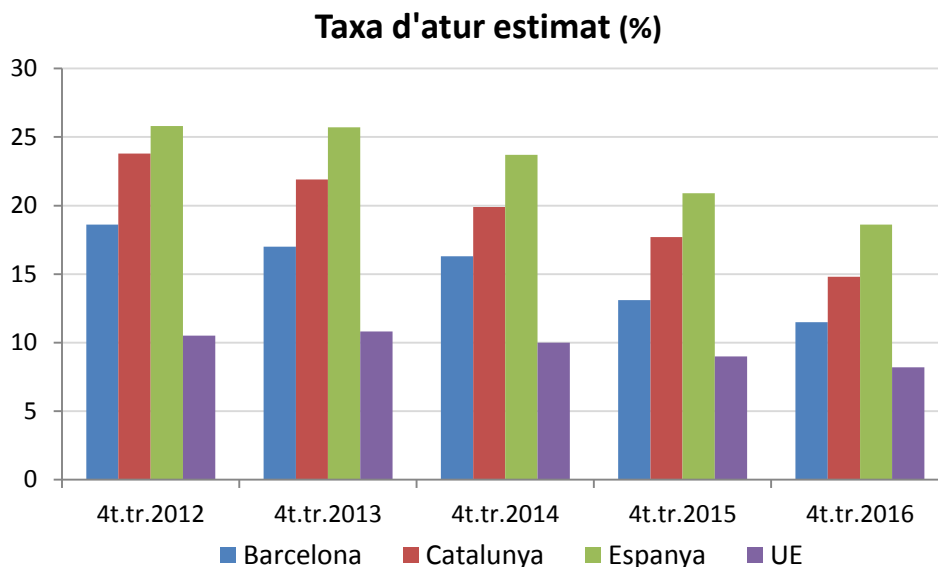


Font: Eurostat, INE, Idescat i Ajuntament de Barcelona

De principi a final de 2016 tots els components de la demanda interna han mantingut les trajectòries expansives del bienni anterior però evidenciant senyals de clara desacceleració que apuntarien a un cert esgotament dels factors extraordinaris i de les polítiques que han propiciat aquest canvi de cicle. La despesa en consum, que explica més de tres quartes parts del PIB, ha crescut un 2,6% en volum –quatre dècimes menys que un any abans- gràcies a l'impuls del sector privat. La inversió, que equival al vint per cent del total del PIB, ha crescut a un ritme anual del 3,1% -tres punts percentuals menys que un any abans- com a conseqüència d'un creixement molt més contingut tant de la despesa en construcció com en béns d'equipament, que en conjunt acaparen el 85% del total de la inversió. Una evolució que respon a una certa desconfiança del món empresarial davant d'una evolució macroeconòmica positiva però excessivament recolzada en factors puntuals de durada més o menys efímera. L'elevat endeutament que encara arrossega l'economia espanyola i la situació lleument deflacionista que ha viscut durant la major part de 2016 pot ajudar a explicar que malgrat la millora de les condicions de finançament, els agents econòmics hagin estat molt prudents a l'hora d'assumir noves inversions.

Segons els agregats macroeconòmics de la Comptabilitat Nacional Trimestral, 2016 ha estat un any força bo pel que fa a les exportacions de béns i serveis, que han crescut un 4,4% en termes constants. Per contra, les importacions han limitat el seu creixement a un 3,3%. A més dels efectes d'un 2015 notablement expansiu s'hi ha afegit un euro lleument depreciat. En conseqüència, ha crescut el saldo comercial positiu amb l'estranger alhora que s'ha recuperat el signe positiu de la contribució de la demanda externa al creixement del PIB després d'un bienni d'indefinió.

Aquest manteniment de la trajectòria expansiva del PIB ha anat associat a un increment de l'ordre del 2,9% del nombre de llocs de treball equivalent a temps complet. Un augment similar al d'un any abans i que ha permès continuar reduint la taxa d'atur de manera significativa.



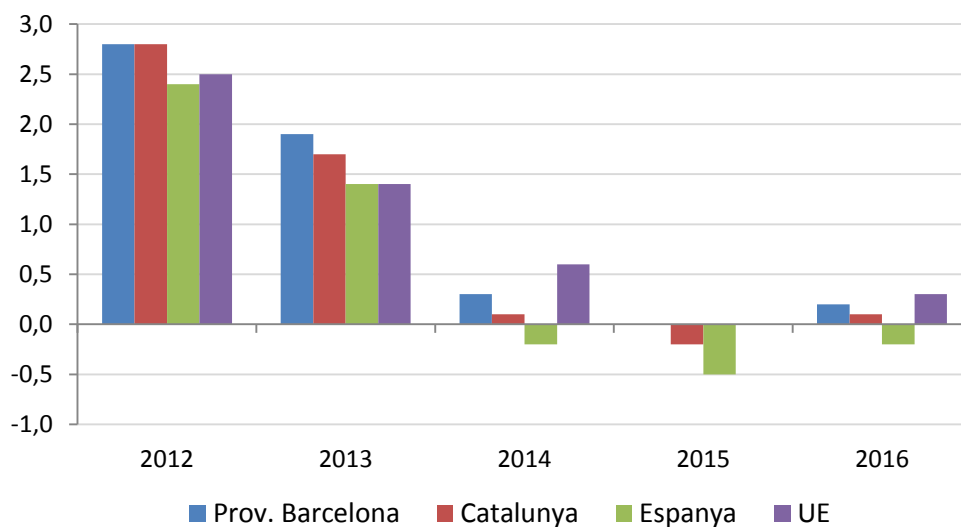
Font: INE i Eurostat

Una primera anàlisi pel cantó de l'oferta de l'evolució del PIB d'Espanya durant 2016 revela que les activitats financeres i d'assegurances són les úniques que s'han mantingut al marge del comportament expansiu general. Un sector al que li costa veure el final d'un quinquenni de pèrdua de "teixit productiu" i de facturació. En el pol oposat, les activitats professionals lideren un any més el creixement en termes relatius. En general, les activitats terciàries són les més dinàmiques, mentre que la indústria manufacturera, que venia d'un 2015 molt expansiu ha seguit una trajectòria de moderada desacceleració. La construcció, amb un ritme de creixement relativament moderat, deixa enrere l'atonia de 2015. El sector primari, que segons la Comptabilitat Nacional és el "germà pobre" en termes d'aportació al PIB, s'ha recuperat de les pèrdues d'un any abans.

Quant a la distribució primària de les rendes, el total de les remuneracions salarials ha crescut un 3,1% en termes corrents, imputable majoritàriament a l'augment del nombre de llocs de treball ja que la remuneració mitjana per assalariat s'ha mantingut molt estable. També ha crescut, i de manera força intensa –un 4,4%– l'excedent brut d'explotació. D'altra banda, el moderat augment dels impostos nets sobre la producció i les importacions s'explica bàsicament per la contenció d'aquestes.

Pel que fa a l'evolució del preu de consum, 2016 ha acabat oferint un perfil lleument deflacionista, en la línia del bienni anterior. Superposades les dues trajectòries, hom observa que només tenen en comú el signe negatiu del valor de la mitjana anual. Després d'una tendència de fons lleument deflacionista que s'ha allargat d'ençà mitjan 2014 fins l'estiu de 2016, l'IPC enceta un repunt alcista que s'accentua a final d'any. La consolidació del repunt del preu del petroli i primeres matèries sumada a la depreciació de l'euro en un context de creixent disponibilitat de crèdit i una demanda interna a l'alça per tercer any consecutiu, expliquen i asseguren la consistència d'aquest canvi de tendència.

IPC. Variació mitjana anual (%)



Font: INE i Eurostat

Finalment, i malgrat els indicis que a començament d'any feien pensar que el creixement de l'economia perdria força al llarg de 2016, la realitat ho ha desmentit parcialment. Si bé la trajectòria dibuixada mostra una lleu desacceleració durant la segona meitat de l'any, en termes de mitjana anual la intensitat del creixement l'equipara al de 2015. Es completa així un trienni de forta recuperació que situa algunes de les principals macromagnituds econòmiques en nivells o volums comparables als d'abans de la crisi de 2008. Un fet que afegeix més dificultat a que es pugui mantenir aquest ritme de creixement si no es pot continuar comptant amb l'impuls d'un preu assequible del petroli i primeres matèries. Tampoc ajudarà el nou context inflacionista ni la necessitat de contenir el dèficit públic, que poden propiciar canvis d'orientació de la política monetària. Factors que incideixen negativament en el potencial de la demanda interna.

El creixement de l'economia de Barcelona es consolida

Després del canvi de tendència i posterior consolidació del procés de recuperació econòmica protagonitzat durant el bienni 2014-2015, l'economia de la ciutat, igual que la del seu entorn, ha viscut un 2016 molt expansiu. Les taxes de creixement s'han generalitzat a la immensa majoria de sectors productius millorant el clima econòmic de la ciutat i les expectatives a mitjà termini. A l'exportació de manufactures i als serveis lligats al turisme que, després d'esser determinants a l'hora de deixar enrere el clima recessiu han continuat mantenint una notable capacitat generadora i tractora d'activitat, se'ls ha afegit la construcció i la pràctica totalitat del terciari. Aquesta extensió en forma de taca d'oli de l'augment d'activitat a la major part del teixit productiu de la ciutat s'ha d'imputar, en bona mesura, a la inèrcia derivada d'un bienni molt expansiu gràcies a la reactivació del crèdit, a la contenció del preu del petroli i a que la ciutat no s'ha vist directament afectada per actes terroristes que han colpejat brutalment algunes destinacions turístiques competidores. El saldo d'aquests i altres factors ha estat molt favorable per a l'economia de la ciutat.

Estructura sectorial del teixit productiu

La sostinguda dinamització del mercat de treball és un dels aspectes que millor defineixen la conjuntura tan expansiva que viu l'economia barcelonina. Deixant de banda, momentàniament, les característiques dels nous llocs de treball, a final de 2016 el teixit productiu de la ciutat comptabilitzava més d'un milió seixanta mil llocs de treball, uns 34.000 més que un any abans, que equival a un increment del 3,3%, similar al del PIB. No està de més remarcar que ja s'han superat els volums nominals d'ocupació de final de la dècada passada i s'està a les portes de recuperar els d'abans de la crisi.

Afiliats actius en situació d'alta a la Seguretat Social. Barcelona					
	des.2012	des.2013	des.2014	des.2015	des.2016
Valors absoluts					
Règim General	824.745	825.858	844.725	876.369	908.135
Autònoms	110.485	110.251	114.668	116.998	119.217
Altres règims	33.013	33.912	34.119	34.088	33.819
Total	968.243	970.021	993.512	1.027.455	1.061.171
En percentatge sobre el total (%)					
Règim General	85,2	85,1	85,0	85,3	85,6
Autònoms	11,4	11,4	11,5	11,4	11,2
Altres règims	3,4	3,5	3,4	3,3	3,2
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Variació anual (%)					
Règim General	-3,3	0,1	2,3	3,7	3,6
Autònoms	-1,9	-0,2	4,0	2,0	1,9
Altres règims	29,2	2,7	0,6	-0,1	-0,8
Total	-2,3	0,2	2,4	3,4	3,3

Font: Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat

Les afiliacions d'actius en situació d'alta a la Seguretat Social informen que, un any més, l'increment ha estat especialment intens entre els assalariats –un 3,6%–, mentre que es modera l'augment del nombre de treballadors autònoms. L'evolució estancada o lleument baixista que registra l'agregat dels anomenats règims especials respon al saldo entre l'estancament del nombre de treballadors de la llar, el dominant, i l'augment dels de la mar i agrari, minoritari i anecdòtic respectivament.

Pel que fa a la distribució sectorial, el 93% dels nous llocs de treball localitzats a la capital durant 2016 s'han originat al terciari, que ha crescut un 3,4%. A la construcció, el volum d'ocupació ha crescut també al mateix ritme percentual mentre que l'ocupació industrial directa registra un augment més moderat. Una situació que canvia notablement si es pren l'àmbit metropolità com una aproximació més ajustada i realista al mercat de treball barceloní; la indústria passa a créixer un 2,5% i la construcció un 6,3%.

Distribució sectorial dels ocupats afiliats a la Seguretat Social. Barcelona					
	des.2012	des.2013	des.2014	des.2015	des.2016
Valors absoluts					
Agricultura, ramaderia i pesca	2.558	2.330	2.376	2.457	2.731
Indústria	76.700	75.336	74.430	73.178	74.196
Construcció	32.401	29.517	29.533	30.232	31.265
Serveis	856.584	862.838	887.173	921.588	952.979
Total	968.243	970.021	993.512	1.027.455	1.061.171
En percentatge sobre el total (%)					
Agricultura, ramaderia i pesca	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3
Indústria	7,9	7,8	7,5	7,1	7,0
Construcció	3,3	3,0	3,0	2,9	2,9
Serveis	88,5	89,0	89,3	89,7	89,8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Variació anual (%)					
Agricultura, ramaderia i pesca	-18,2	-8,9	2,0	3,4	11,2
Indústria	-6,1	-1,8	-1,2	-1,7	1,4
Construcció	-16,0	-8,9	0,1	2,4	3,4
Serveis	-1,3	0,7	2,8	3,9	3,4
Total	-2,3	0,2	2,4	3,4	3,3

Font: Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat.

Serveis

A final de 2016 el conjunt del terciari concentrava gairebé el noranta per cent dels llocs de treball localitzats a Barcelona. Nou de cada deu. Es tracta de l'únic gran sector que, amb independència del saldo anual en nombre d'efectius, acumula anys guanyant pes relatiu sobre el total del teixit productiu de la ciutat. Especialment durant el quinquenni de crisi, quan l'evolució del total fou minvant. Com es pot deduir de l'augment del seu pes relatiu sobre el total, ha crescut a un ritme tant o més elevat que la resta d'activitats. Aquest predomini tan acusat per part del terciari es compensa relativament amb una evolució més equilibrada –i esbiaixada a favor de la construcció– a l'entorn metropolità.

Els registres de la Seguretat Social revelen que el 2016 es va tancar amb més de 950.000 afiliats en situació d'alta treballant en el terciari de la ciutat, 31.400 més que un any abans. Un augment del 3,4% que continua i consolida la trajectòria alcista del trienni anterior i que permet recuperar el volum d'ocupació sectorial d'abans de la crisi. Una situació que encara no es dona –ni es donarà a curt i mitjà termini– a la resta d'activitats. Una anàlisi més detallada posa de manifest que el reforçament de la trajectòria alcista de l'ocupació terciària s'explica per l'evolució igualment

positiva de la immensa majoria de subsectors. Només el de Finances i assegurances, immers encara en una severa reconversió i els Serveis a la llar han tancat 2016 amb menys ocupats que a començament d'any. A un pas s'ha quedat el Transport i logística, que ha concentrat la seva evident expansió en l'entorn metropolità. Els Serveis d'informació i comunicació, juntament amb les Activitats professionals, científiques i tècniques i l'Hosteleria i restauració, amb creixements anuals de més del sis per cent, i els Serveis administratius i auxiliars són les activitats que més han contribuït a que el terciari continuï guanyant presència en el teixit productiu de la ciutat.

Sector serveis a Barcelona							
Treballadors i empreses en situació d'alta a la Seguretat Social							
	Treballadors			Empreses			Trb/Empr
Desembre 2016	Nombre	%	Var.% ¹	Nombre	%	Var.% ¹	Nombre
Serveis comercials	158.032	16,6	2,4	17.313	25,7	0,7	9,1
Serveis administr. i auxiliars	115.060	12,1	4,3	4.426	6,6	2,8	26,0
Activ. profess., científ. i tècn.	95.870	10,1	6,3	9.347	13,9	4,5	10,3
Serveis sanitaris i socials	95.760	10,0	3,5	3.355	5,0	1,2	28,5
Administr. públ. i org.extraterr.	84.814	8,9	4,1	474	0,7	0,4	178,9
Hostaleria i restauració	83.911	8,8	6,1	7.974	11,9	2	10,5
Ensenyament	69.835	7,3	3,5	2.343	3,5	4,2	29,8
Serv. personals, cultur. i esport.	61.994	6,5	2,5	10.274	15,3	0,8	6,0
Serv. d'informació i comunic.	60.984	6,4	6,8	3.472	5,2	6,6	17,6
Transport i logística	45.147	4,7	0,1	2.567	3,8	3,7	17,6
Finances i assegurances	35.530	3,7	-5,2	1.196	1,8	1,1	29,7
Serveis a les llars	31.561	3,3	-1,6	0		--	--
Activitats immobiliàries	14.481	1,5	3,9	4.502	6,7	4,6	3,2
Total	952.979	100,0	3,4	67.243	100,0	2,3	14,2

¹ Variacions anuals. Font: Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat.

En paral·lel a l'augment del nombre d'ocupats però a un ritme lleument més moderat, també ha crescut el nombre d'empreses del sector. Amb la particularitat que cap dels subsectors ha tancat l'any amb pèrdua de teixit productiu. L'Administració pública, els Serveis comercials i el Personals, culturals i esportius, per raons ben diferents, han estat els de creixement més contingut. Els Serveis d'informació i comunicació repeteixen com el subsector que més ha crescut en termes relatius.

Indústria

El moderat augment que ha registrat l'activitat industrial a la ciutat durant 2016 trenca – momentàniament- una llarga trajectòria contractiva. El que no s'altera és que el pes relatiu de la indústria en sentit estricte en el conjunt de l'economia de la ciutat ha continuat caient. Una davallada explicada i alhora compensada pel vigor mostrat pels agregats que acullen els externalitzats serveis a les empreses i també per l'expansió de l'anomenada “nova indústria”. En aquest sentit, les activitats relacionades amb les tecnologies de la informació, classificades com a serveis d'informació i comunicació, en són un bon exemple. Continuar diferenciant entre activitat industrial i terciari es fa cada cop més difícil i fins a cert punt és anacrònic i poc il·lustratiu. Especialment si s'aplica a un àmbit territorial tan reduït i eminentment urbà com és el de la ciutat de Barcelona. En conseqüència, en l'anàlisi d'aquest segment d'activitat procurarem emmarcar els resultats de la capital en el context metropolità.

El teixit industrial localitzat al municipi de Barcelona genera de forma directa un set per cent dels llocs de treball existents, una dècima percentual menys que un any enrere. Un pes relatiu que gairebé es doble si ampliem el camp d'observació al conjunt de les cinc comarques de l'Àmbit metropolità. Atesa la major productivitat mitjana de l'ocupació industrial, s'estima que la seva aportació al PIB s'acosta al vuit i al quinze per cent respectivament.

Indústria a l'Àmbit Metropolità de Barcelona							
Treballadors i empreses en situació d'alta a la Seguretat Social							
Desembre 2016	Treballadors			Empreses			Tr/Emp
	Nombre	%	Var.% ¹	Nombre	%	Var.% ¹	Nombre
Indústria química i farmacèutica	42.427	15,3	2,7	957	6,3	5,4	44,3
Vehicles i altre material de transp.	32.948	11,9	3,5	371	2,5	-2,1	88,8
Prod. metàl·lics excepte maquin.	30.863	11,1	3,3	2.938	19,4	1,7	10,5
Alimentació, begudes i tabac	26.861	9,7	2,0	1.301	8,6	0,8	20,6
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	22.568	8,1	2,1	1.862	12,3	0,4	12,1
Paper i arts gràfiques	20.154	7,3	1,4	1.587	10,5	0,1	12,7
Energia, aigua i gestió de residus	19.167	6,9	3,4	415	2,7	-0,5	46,2
Maquinària i equips mecànics	17.165	6,2	0,7	1.199	7,9	-3,5	14,3
Equip. elèctric, electrònic i inform.	15.066	5,4	2,7	668	4,4	3,6	22,6
Cautxú i matèries plàstiques	14.838	5,4	4,1	769	5,1	1,9	19,3
Instal·lació i repar. de maquinària	9.968	3,6	4,4	949	6,3	6,3	10,5
Resta d'activitats industrials	9.418	3,4	0,2	915	6,0	3,3	10,3
Productes minerals no metàl·lics	6.051	2,2	1,5	426	2,8	3,9	14,2
Metal·lúrgia	5.365	1,9	-1,0	259	1,7	-3,0	20,7
Fabricació de mobles	4.070	1,5	4,4	520	3,4	1,2	7,8
Total	276.929	100,0	2,5	15.136	100,0	1,3	18,3

¹ Variacions anuals. Font: Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat.

Durant 2016 el teixit manufacturer metropolità s'ha ampliat en unes dues centes empreses i uns set mil llocs de treball, un miler dels quals localitzats a la ciutat central. Una evolució impulsada pel creixement de la demanda interna al conjunt del país i per l'augment sostingut de les exportacions i que contribueix a reforçar el procés lleument expansiu que darrerament ha viscut la indústria metropolitana i al que puntualment s'hi ha afegit el de la capital.

L'anàlisi per subsectors posa de manifest que les dinàmiques estructurals s'imposen a les conjunturals en el cas de l'evolució del teixit industrial al municipi de Barcelona. L'externalització de serveis i les reubicacions en el territori s'imposen a l'augment d'activitat industrial fins i tot en un moment de tanta expansió com ha estat el bienni 2015-2016. En conseqüència, ens centrarem en l'àmbit metropolità per analitzar l'evolució de l'activitat manufacturera a Barcelona.

Dels quinze subsectors que conformen aquest segment de l'activitat econòmica, només la Metal·lúrgia ha perdut llocs de treball i empreses durant 2016. En tres més, la reducció del teixit empresarial s'ha compensat per l'augment sectorial del nombre de llocs de treball. A la ciutat central, tres de cada quatre subsectors presenten saldo negatiu en alguna o ambdues variables. L'augment de l'ocupació del conjunt metropolità s'ha recolzat en el dinamisme dels tres subsectors amb més pes relatiu sobre el total: Química, Vehicles i Productes metàl·lics. Per contra, els creixements relatius més elevats corresponen a subsectors amb menys pes relatiu sobre el total com ara Fabricació de mobles, Cautxú i plàstics i Instal·lació i reparació de maquinària.

Construcció

Si 2015 fou un any atípic pel que fa a l'activitat constructora, tant a Barcelona com a la resta del país, 2016 no ho ha estat menys. La inusual concentració de cites electorals en el primer fou un factor perturbador que va impactar en la licitació d'obra pública i en el procés administratiu de tramitar llicències d'obres. Que durant la major part de 2016 el govern central hagi estat en funcions ha generat més incertesa de l'habitual, perjudicant la inversió privada i més directament la licitació d'obra pública. Superat aquest escull, sembla inapel·lable que el sector dóna per superat – si més no a Barcelona – el procés de correcció dels excessos comesos durant el quinquenni 2003-2007, quan la disponibilitat de finançament semblava il·limitada. Uns excessos que, sent força generals, es van repartir de manera desigual en el territori. Barcelona es va veure relativament menys afectada i això fa que el percentatge de sostre nou disponible actualment sigui irrellevant en termes relatius i clarament insuficient en algunes localitzacions i segments del mercat. Aquest fet ajuda a explicar la conjuntura actual de revifament dels preus del mercat immobiliari i de l'activitat constructora a la ciutat més enllà de l'obra pública.

Construcció a l'Àmbit Metropolità de Barcelona							
Treballadors i empreses en situació d'alta a la Seguretat Social							
Desembre 2016	Treballadors			Empreses			Trb/Emp
	Nombre	%	Var.% ¹	Nombre	%	Var.% ¹	Nombre
Activitats especialitzades en construcció	69.367	65,8	4,7	7.704	59,3	5,1	9,0
Construcció d'immobles	30.668	29,1	10,3	4.901	37,7	8,9	6,3
Construcció d'obres d'enginyeria civil	5.306	5,0	5,1	381	2,9	-13,8	13,9
Total	105.341	100,0	6,3	12.986	100,0	5,8	8,1

¹ Variacions anuals. Font: Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat.

En aquest sector cal insistir —amb més motiu que en els altres per l'elevada probabilitat que l'activitat no es desenvolupi en el municipi on s'ubica la seu social de l'empresa o en el que resideixen els treballadors— que les dades d'ocupació segons afiliats a la Seguretat Social menysvaloren la importància relativa d'aquest sector productiu en el conjunt de l'economia de la ciutat. Que actualment només el 2,9% dels llocs de treball localitzats a Barcelona corresponguin a empreses constructores no s'ha de confondre amb el pes real de la producció del sector sobre el PIB de la ciutat. En aquest sentit, el cinc per cent de pes relatiu que té al conjunt de l'Àmbit metropolità possiblement és una referència més realista tot i que possiblement es queda curta si es considera que aquest sector continua sent un dels que manté una major presència d'economia submergida.

La conjuntura econòmica de Barcelona i de l'entorn metropolità en detall

Tant l'economia de la ciutat com la de l'entorn metropolità s'han mostrat molt expansives durant 2016, replicant la taxa de creixement d'un any abans i tancant el trienni més expansiu dels darrers deu anys. Vist a posteriori, no sembla pas que el moderat ritme de creixement de l'economia europea hagi estat un obstacle massa dur. Però sí que ho pot ser en el futur immediat, igual que la renascuda inflació. Al protagonisme reincident d'aquelles activitats més exposades als mercats exteriors com ara els serveis turístics i les manufactures i serveis exportables, s'hi ha sumat una notable reactivació de la demanda interna impulsada per la millora de les expectatives, els baixos tipus d'interès i una clara dinamització del mercat laboral.

Pel que fa a l'activitat industrial metropolitana, l'evolució de 2016 s'ha de qualificar de notablement positiva. El PIB sectorial ha mantingut la trajectòria expansiva amb la que va tancar 2015 i anant de menys a més ha assolit taxes de creixement especialment elevades durant la segona meitat de l'any. Un creixement recolzat bàsicament en la demanda interna ja que les exportacions han mostrat força menys dinamisme que el conjunt del sector. El repunt dels preus de l'energia i primeres matèries i el seu impacte sobre els preus de sortida de fàbrica poden explicar parcialment aquesta evolució i poden acabar sent especialment determinants en l'evolució futura. En tot cas,

ha estat una conjuntura prou expansiva com per afavorir un moderat augment de l'ocupació directa.

El repunt del tràfic de mercaderies pel port de Barcelona respon bàsicament a l'augment del tràfic de cabotatge i a la recuperació de les exportacions per via marítima després de la negativa evolució d'un any abans. Per contra, l'estancament de les importacions, bàsicament primeres matèries i productes semielaborats, ha frenat aquest creixement i allunya en el temps la recuperació dels màxims històrics registrats abans de 2008. Pel que fa al tràfic de contenidors, els resultats anuals són molt positius perquè aprofiten tant el bon comportament de la càrrega general, la de més valor afegit que tanca 2016 amb un creixement del 7,5%, com l'evolució alcista del nombre de contenidors en trànsit.

Activitat econòmica (Barcelona i AMB)					
	Període	Valor absolut	2016/2015 (%)	2015/2014 (%)	2014/2013 (%)
Valors absoluts					
Port. Mercaderies i passatgers					
Tràfic total de mercaderia (milers de tones)	2016	47.513	3,4	1,3	9,1
Tràfic amb l'exterior (milers de tones)	2016	39.409	1,1	1,9	10,2
Tràfic d'exportació (milers de tones)	2016	18.901	2,9	-2,1	12,6
Contenidors (milers de Teus)	2016	2.237	14,5	3,8	9,9
Trànsit total de passatgers (milers)	2016	3.957	6,7	7,2	-4,6
Passatgers de creuers (milers)	2016	2.684	5,6	7,5	-9,0
Aeroport. Trànsit de passatgers					
Total (milers)	2016	44.155	11,2	5,7	6,7
Línia Barcelona-Madrid (milers)	2016	2.329	6,0	1,8	-2,1
Internacional (milers)	2016	32.316	11,1	6,7	9,0
Consum i turisme					
Matriculació de vehicles	2016	42.917	11,6	14,1	14,7
Pernoctacions hoteleres (milers)	2016	19.163	8,5	3,3	3,7
Visitants que pernocten en hotels (milers)	2016	9.066	9,2	5,4	4,0
Construcció i preus al mercat immobiliari					
Superfície nova prevista a les llicències (m ²)	2016	585.909	127,5	-19,3	9,6
Superfície a reformar o ampliar (m ²)	2016	358.809	-4,3	19,6	22,4
Habitatges iniciats	2016	1.233	-12,4	87,2	7,9
Preu mitjà de venda d'habitatges nous (€/m ²)	2016			1,6	-2,5
Preu mitjà de lloguer d'habitatge (€/m ² /mes)	2016	12,2	10,1	9,1	-1,2
Ocupació i atur					
Total atur registrat	ds.2016	78.864	-11,8	-9,8	-8,0
Atur <30 anys	ds.2016	9.600	-14,3	-9,2	-11,7
Total contractes laborals	2016	1.033.074	11,4	8,2	9,1
Contractes indefinits	2016	142.179	15,4	15,0	23,6
Actius afiliats a la Seguretat Social	ds.2016	1.061.171	3,3	3,4	2,3

L'evolució del nombre de passatgers pel port durant 2016 ha replicat la d'un any abans en tendència i intensitat, reduint a un mal record la pèrdua –a contracorrent- de 2014 i assolint un nou màxim històric. En total, l'any passat es va tancar amb gairebé quatre milions de passatgers, un 6,7% més que un any abans. Un augment recolzat tant en el trànsit de cabotatge com en el dels creuers turístics amb sortida/arribada al port de la ciutat. Per contra, el segment dels creuers en trànsit sembla abocat a una fase d'estabilització després de ser incapaç de superar la cota d'1,2 milions de passatgers per segona vegada en el que va de dècada.

2016 ha estat un any gairebé irreplicable pel que fa a l'activitat aeroportuària. Pels factors externs que l'han impulsat i pels volums assolits. S'ha accentuat la trajectòria expansiva del bienni precedent gràcies a l'impuls sostingut del trànsit internacional, especialment de l'extracomunitari i també del nacional, inclòs el de la línia Barcelona-Madrid. Aquest increment generalitzat i intens explica tant l'assoliment d'un nou màxim anual del nombre de passatgers per l'aeroport de Barcelona com que gairebé tres de cada quatre d'aquests viatgers ho són de vols internacionals. Els més de 44 milions de persones que durant el darrer any han arribat a Catalunya o n'han sortit des de les instal·lacions aeroportuàries del Prat equivalen a un increment del 11,2% en relació a 2015, 3,5 punts percentuals més que l'augment registrat a l'aeroport de Madrid.

En paral·lel als excel·lents resultats que reflecteixen les grans infraestructures de transport de passatgers, el sector turístic de la ciutat ha viscut igualment un any de màxims històrics en termes d'activitat hotelera: gairebé 9,1 milions de clients que han generat 19,2 milions de pernотacions i una ocupació mitjana anual del 76%. Uns registres que allarguen un ja extens període de creixement sostingut d'ençà el bienni 2008-2009. Pel que fa a la procedència geogràfica dels visitants, es consolida la recuperació dels de la resta d'Espanya però la gran força motriu continua sent la UE. Dos de cada tres visitants són comunitaris, espanyols inclosos. Amèrica i Àsia es reparteixen de forma equitativa la major part de l'altre terç.

L'aparent superació de la crisi financera que no fa massa va fer trontollar l'euro i la consolidació de la recuperació de l'economia espanyola són les bases que, sumades a factors més locals i amb el suport de la política expansiva del BCE, sustenten el canvi de tendència que viu la construcció i el sector immobiliari de la ciutat. La inversió privada s'ha tornat a fixar en els actius immobiliaris mentre que la pública supramunicipal es veu limitada pel volum de deute que arrossega i la necessitat de contenir el dèficit públic. L'augment per segon any consecutiu dels preus del mercat immobiliari residencial confirma el nou cicle expansiu en el que convergeixen una demanda potent per la suma de les diverses demandes sectorials amb una oferta disponible molt limitada després de gairebé un decenni d'escassetat de promocions noves.

A manera de síntesi i per tercer i fins i tot quart any consecutiu, els principals indicadors del mercat laboral barceloní han repetit variacions que ja conformen una tendència clara. Ha augmentat el nombre d'ocupats i s'ha reduït el d'aturats. En clara sintonia amb el creixement del PIB, els ritmes de millora han estat, un any més, comparativament notables alhora que recolzats en unes condicions laborals majoritàriament precàries com es pot deduir de la forta divergència que reflecteixen les respectives taxes de creixement del nombre d'ocupats i dels contractes formalitzats. Una divergència motivada bàsicament perquè el 40% d'aquests contractes de treball no superen el mes de durada.

N

C

N



Ajuntament
de Barcelona

B

B

B

C

B

C

C